

Vastaus Tiina Tuomelan ja 30 muun valtuutetun aloitteeseen asunnottomien hätmajoituksen järjestämisestä talvikausille

VD/6000/00.02.00.03/2017

KN/JTS/HP/AC-F/PS/LL

Tiina Tuomela ja 30 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Suomessa on n 7800 rekisteröityä asunnotonta, valtaosa pääkaupunkiseudulla. Heistä arviolta 200 ihmistä joutuu olemaan täysin taivasalla ja he yöpyvät porraskäytävissä, lehtiroskiksissa tai julkisissa käymälöissä. Tai he vain kävelevät koko yön pysyäkseen lämpiminä.

Vantaalla Koisonrannan palvelukeskus on tarkoitettu lähinnä päihdeongelmallisille ja keskuksen kapasiteetti ei ole missään tapauksessa hätmajoitukseen riittävä.

Vantaan seurakuntayhtymän yhteisessä kirkkovaltuustossa on tehty vastaavanlainen (33 valtuutetun allekirjoittama) aloite 29.11.2016. Asiaa valmisteltiin talven 2017 aikana. Lisäksi asiasta käytiin keskusteluja myös kaupungin viranhaltijoiden kanssa. Seurakunnilla ei ollut riittäviä mahdollisuuksia ja sopivaa tilaa vastata yksin tähän haasteeseen, joten asiassa tarvitaan yhteistyötä kaupungin ja seurakuntien välillä, jotta asia voidaan toteuttaa talven 2017 -2018 aikana.

Yöpymistilojen tulisi sijaita junaradan läheisyydessä tai muuten helposti julkisilla liikennevälineillä tavoitettavissa. Makuupaikoiksi riittänee patjat, tyynyt ja huovat. Valvonta sujuisi yhteistyönä. Ilta- ja aamupala järjestyy Yhteinen pöytä -hankkeen kautta.

Talvi pakkasineen on joka vuosi tulossa. Tämä aloite pyrkii vauhdittamaan jo käynnistynyttä keskustelua, jotta päätöksiä saataisiin tehtyä ennen talvikautta".

Kaupunginvaltuusto 12.6.2017 § 42

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveystoimen perhepalvelut toteaa aloitteeseen vastauksena seuraavaa:

Vuonna 2016 Koisorannan asumispäivystyksessä ulkopaikkakuntalaisia asunnottomia henkilöitä oli 22 eri henkilöä. Asumispäivystys palveli yhteensä 210 eri henkilöä (VATJ 2016). Koisorannan asumispäivystykseen ei ole tähän mennessä juurikaan tullut paperittomia henkilöitä hakemaan kriisimajoitusta.

Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystykseen ei ole toistaiseksi ohjautunut paperittomia tai Itä-Euroopan romaneja. Muita majoitettavia on vaihtelevasti, vuositasolla noin joitain kymmeniä. Tällä hetkellä majoitusvaihtoehtona on hotelli tai hostelli. Hotelli ei sovellu kaikille asiakkaille.

Vastaanottokeskuksista tulleiden yksittäisten tiedustelujen perusteella on nähtävissä, että lopullisen kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita henkilöitä, joilta päättyy oikeus vastaanottopalveluihin ja jotka eivät ole halukkaita vapaaehtoisen paluun järjestämiseen, on lisääntyvässä määrin myös Vantaalla.

Henkilöllä, jolla ei ole Vantaa kotipaikkana, on aina oikeus kiireelliseen toimeentulotukeen ja kiireelliseen sairaanhoitoon ja muuhun kiireelliseen apuun. Lapsen tilanne selvitetään lastensuojelulain mukaisesti.

Vantaan kaupunki on yhteistyössä Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa linjannut toimintatapoja koskien ulkomaalaisten toimeentulotukea sekä sosiaali- ja terveyspalveluita 31.5.2017.

Kyseiseen ohjeistukseen sisältyvän kuntakohtaisen ohjeen mukaan Vantaalla:

- Ns. hätmajoitusta järjestetään sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta virka-ajan ulkopuolella
- Kiireelliset sosiaalipalvelut tarjotaan yksilöllisen tilanteen arvioinnin ja lasten tilanteen selvityksen perusteella.
- Koisonrantaan yöpymispaikalle voi hakeutua myös suoraan, ja paikat täytetään saapumisjärjestyksessä. Paikkoja on rajoitetusti.
- Henkilöä ohjataan kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Vantaan käytäntöjen mukaan sosiaali- ja kriisipäivystys hoitaa hätmajoituksen tarvittaessa virka-ajan ulkopuolella (majoitus max. 1–2 vrk hotellissa tai Koisorannassa). Muutoin asia hoidetaan virka-aikaisissa palveluissa aina, kun se on mahdollista. Päihdeongelmaisen henkilöiden lisäksi Koisorannan asumispäivystykseen voidaan majoittaa kriisitilanteissa olevia asunnottomia henkilöitä kriisiasiakkaaksi.

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on valmistelemassa ehdotusta hätmajoituksen järjestämisestä yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa mm. odotettavissa olevien kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden määrän nopean määrän lisääntymisen vuoksi. Aloite viedään pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohtajien (PKS soster) yhteiseen kokoukseen.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tilakeskus kommentoi vastaukseen seuraavaa:

Normaalioloissa hätmajoituksen järjestäminen on sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtävä. Tilakeskuksella on poikkeusolojen erityistehtäviä, joihin kuuluu myös tilapäismajoitustilojen järjestäminen suurten ihmismäärien tarpeisiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitelmien mukaisesti. Tarvittaessa tilapäismajoituksen käyttöön otetaan ennakkoon määritellyjä liikuntatiloja. Poikkeusoloja ovat valmiuslain mukaan mm. erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila sekä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Kaupunginhallitus 10.10.2017 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tiina Tuomelalle ja 30 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle perhepalvelujen ja tilakeskuksen esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleenvalmisteluun seuraavin ohjein:

"Vastauksessa tulisi käsitellä asunnottomuutta ja asunnottomien tilannetta laajemmin kuin vain "paperittomien" osalta. Asunnottomien määrästä ja tilanteesta toivotaan laajemmin perustietoja. Lisäksi

vastauksesta olisi hyvä käydä selkeämmin ja konkreettisemmin ilmi, mihin konkreettisiin toimiin ollaan ryhtymässä"

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa aloitteeseen vastauksena seuraavaa:

Asumispalvelua järjestetään aina palvelutarpeen arvion mukaisesti. Asunnottomuuteen liittyvät ratkaisut pyritään tekemään pysyvinä tai pitkäaikaisina ratkaisuin, hätämajoitus on aina poikkeuksellista. Keskeistä on ratkaista asiakkaan asunnottomuuden syitä. Nämä periaatteet tulevat myös osaksi Vantaan kaupungin hyvinvointi- ja asuntopoliittisia ohjelmia.

Asunnottomuus on tilastollisesti vaihteleva ilmiö. Vantaan sosiaali- ja terveystoimen asiakastietojärjestelmästä saatavien tietojen mukaan tammi-kesäkuun 2017 aikana asunnottomuudeksi määriteltävä tilanne oli perhepalvelujen asiakkaista yhteensä 360 eri henkilöllä (vrt. 437 henkilöä v. 2016). Marraskuussa 2016 tehdyn asunnottomuutta mittaavan poikkileikkauspoiminnan mukaan kyseisenä ajankohtana Vantaalla oli 284 asunnoton, ja heistä 31 kohdalla asunnottomuus oli pitkäaikaista. Parhaillaan tehdään vastaavaa poimintaa vuoden 2017 osalta.

Perhepalveluissa käytetään pääosin käsitettä kriisimajoitus tilanteissa, joissa vantaalaiselle asiakkaalle on nopeasti löydettävä asunto. Kriisimajoituksella tarkoitetaan kiireellisen asumisen järjestämistä asunnon puutteesta johtuvassa akuutissa hätätilanteessa. Kriisimajoituksen tulee usein järjestyä jopa saman päivän aikana. Kriisimajoitus on lyhytaikaista asumista ja päättyy heti, kun asiakas siirtyy lyhytaikaiseen tuettuun asumiseen tai hän saa oman vuokra-asunnon tai hänen asumisensa järjestyy muulla tavoin. Kriisimajoitustarpeeseen on pystytty vastaamaan hankintasopimusten avulla. Tuottajina ovat olleet pääosin Luona oy ja Katto-kodit Oy.

Vuonna 2017 kriisimajoitusta on ostettu yhteensä 92 asiakkaalle (tilanne syyskuussa 2017) sekä pienelle määrälle asiakkaita muilta palveluntuottajilta.

Vantaan käytäntöjen mukaan sosiaali- ja kriisipäivystys hoitaa 1-2 vuorokauden pituisen hätämajoituksen tarvittaessa virka-ajan ulkopuolella. Muutoin asia hoidetaan virka-aikaisissa palveluissa aina, kun se on mahdollista. Maksusitoumus annetaan sosiaali- ja kriisipäivystyksestä tarvittaessa yksityisen palveluntuottajan majoituspalveluihin tai hotelliin (Hotelli Vantaa tai Pilotti, Luona oy). Toistaiseksi sosiaali- ja kriisipäivystyksen asiakkaina on ollut vähän asunnottomia asiakkaita eikä heitä ole tilastoitu.

Koisorannassa toimii ympärivuorokautinen asumispäivystys, joka on tarkoitettu asunnottomille, vantaalaisille päihdeongelmallisille miehille tai naisille. Päivystys tarjoaa tilapäisen ja turvallisen, maksuttoman yöpymispaikan. Yöpymispaikkoja on 20 (15 asiakaspaikkaa miehille ja 5 naisille), ja ne täytetään tulojärjestyksessä. Päihdeongelmaisen henkilöiden lisäksi Koisorannan asumispäivystykseen voidaan majoittaa kriisitilanteissa olevia asunnottomia henkilöitä kriisiasiakkaaksi.

Asumispäivystyksen käyttöaste vaihtelee kuukausittain, mutta on ollut viime vuosina hyvin täynnä. Vuoden 2017 aikana Koisorannan päivystyksen majoituspaikoista keskimäärin 93 % on ollut käytössä (vrt. vuosi 2016 102,6 %). Vuonna 2016 asumispäivystyksessä oli noin 7500 yöpymisvuorokautta (tilastotieto VATJ:lta). Miesten päivystys voi olla täynnä samaan aikaan, kun naisten päivystyksessä on vapaita paikkoja. Miehiä ei voi kuitenkaan majoittaa naisten asumispäivystykseen (eikä toisin päin).

Vuonna 2017 aikana (tilanne marraskuussa 2017) yhteensä 32 kertaa ei ole voitu majoittaa henkilöä Koisorannan palvelukeskuksen asumispäivystykseen tilanpuutteen vuoksi. Käytössä ovat näissä tilanteissa olleet kaikki mahdolliset Koisorannassa kerrallaan käytössä olevat paikat, myös ”patjapaikat”.

Vantaalla on tehty pitkään ansiokasta asunnottomuuden ehkäisytyötä. Pitkäaikaisasunnottomuutta on vähennetty johdonmukaisesti mm. hanketyön avulla. Vantaa on toteuttanut pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelmia Paavo I ja Paavo II, joiden aikana on lisätty tuettua asumista sekä pysyvää henkilöstöresurssia (sosiaaliohjaajien vakansseja sekä vankityö). Ohjelmien aikana (vuosina 2008-2015) on tuotettu yhteensä 257 asuntoa, jotka on kohdennettu eri asiakasryhmille pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi.

Parhaillaan Vantaan kaupunki on mukana asunnottomuuden ennaltaehkäisyn valtakunnallisessa toimenpideohjelmassa (Aune-ohjelma). Valtakunnallisesti hankkeessa kehitetään ja levitetään asunnottomuustyön käytäntöjä sekä edistetään innovatiivisten toimintamallien kokeiluja. Osana ohjelmaa Vantaa toteuttaa AKU-hanketta, jossa rakennetaan asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategia.

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala esittää seuraavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä hätmajoituksen järjestämiseksi Vantaalla:

1. Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala valmistelee ehdotuksen hätmajoituksen järjestämisestä yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Aloite viedään pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohtajien (PKS soster) yhteiseen kokoukseen joulukuussa 2017.
2. Vantaan kaupunki esittää Helsingin kaupungille sopimusta yhteistyöstä hätmajoituksen järjestämisestä niin, että Vantaa kustantaisi sovitun osuuden hätmajoituskustannuksista tarvittaessa vantaalaisten asunnottomien osalta.
3. Hätmajoituksen järjestämiseksi on perustettu työryhmä yhdessä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa, jossa kartoitetaan kaikki hätmajoitukseen soveltuvat tilat. Työryhmä esittää hätmajoitustilaratkaisun vuoden 2018 alussa.

Kaupunginhallitus 27.11.2017 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tiina Tuomelalle ja 30 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 11.12.2017 § 12

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Tiina Tuomelan ja 30 muun valtuutetun aloite hätmajoituksen järjestämisestä asunnottomille
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan taustaselvitys kaupunginvaltuutettu Tiina Tuomelan ja 30 muun valtuutetun aloitteeseen asunnottomien hätmajoituksen järjestämisestä talvikausille (täydennetty 16.11.2017)

Muutoksenhaku: 4.1 Valituskielto

Lisätietoja:

perhepalvelujen johtaja Anna Cantell-Forsbom, puh. [0405545576](tel:0405545576), etunimi.sukunimi(a)vantaa.fi
tilakeskuksen toimitilapäällikkö Pasi Salo, puh. [0407199700](tel:0407199700), etunimi.sukunimi(a)vantaa.fi